

VALSTYBINĖS KALBOS VARTOJIMO IR TAISYKLINGUMO KONTROLĖ 2020 METAIS AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖJE

Lietuvių kalba – mūsų tautos, mūsų valstybės pamatas. To nepaneigs nė vienas. Tad siekis ją saugoti nuo išorinių ir vidinių pavojų, puoselėti ir kelti jos prestižą, gerbti ir puikiai išmanyti – turėtų būti kiekvienam lietuviui įgimtas. J. Jablonskis kadaise yra pasakęs: „Kalboje tauta pasisako, kas esanti, ko verta. Tautos kalboje yra išdėta visa jos prigimtis – istorija, būdo ypatybės, siela, dvasia.“ Šie žodžiai ypač aktualūs ir šiais globalizacijos ir kosmopolitizmo idėjų laikais.

Valstybinės lietuvių kalbos vartosenai viešojoje erdvėje prižiūrėti yra sukurtos institucijos: veikia Valstybinė kalbos inspekcija, kiekvienoje savivaldybėje dirba kalbos tvarkytojai, kurie prižiūri, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo nuostatų. Panaši tvarka egzistuoja ir kitose užsienio valstybėse.

Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas numato, kad valstybinė kalba vartojama viešajame Lietuvos gyvenime. Įstatymas reglamentuoja jos apsaugą, kontrolę. Įstatyme taip pat numatyta, kad valstybės ir savivaldos institucijų, įstaigų ir organizacijų, ryšių, transporto, sveikatos ir socialinės apsaugos, policijos ir teisėsaugos tarnybų, prekybos ir kitų gyventojų aptarnavimo įstaigų vadovai turi užtikrinti, kad gyventojai būtų aptarnaujami valstybine kalba.

Akmenės rajono savivaldybės kalbos tvarkytojas valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolę vykdo įgyvendindamas metinius veiklos planus, tvirtinamus Administracijos direktoriaus įsakymu. Planai skelbiami Savivaldybės interneto svetainėje www.akmene.lt -> Veiklos sritys -> Valstybinė kalba.

2020 m. raštvedybos taisyklių laikymasis ir valstybinės kalbos vartojimas siunčiamuose raštuose patikrintas 11-oje Akmenės rajono savivaldybės teritorijoje esančių įmonių ir įstaigų:

1. Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centre;
2. Akmenės rajono Dabikinės Vladimiro Zubovo mokykloje;
3. UAB „Akmenės vandenys“;
4. UAB „Naujosios Akmenės komunalininkas“;
5. UAB Naujosios Akmenės autobusų parke;
6. VšĮ Kruopių ambulatorijoje;
7. VšĮ Ventos ambulatorijoje;
8. Naujosios Akmenės muzikos mokykloje;
9. Akmenės rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje;
10. Naujosios Akmenės miesto seniūnijoje;
11. Naujosios Akmenės kaimiškojoje seniūnijoje.

Tikrinta ir viešojoje erdvėje skelbiama informacija. Dėl valstybinės kalbos taisyklingumo patikrinta 10 interneto svetainių:

1. Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centro;
2. Akmenės rajono Dabikinės Vladimiro Zubovo mokyklos;
3. VšĮ Kruopių ambulatorijos;
4. VšĮ Ventos ambulatorijos;
5. UAB „Mortar Akmenė“;
6. UAB „Vaida“;
7. UAB „Medis ir betonas“;
8. Akmenės rajono sporto centro;
9. Viešbučio Naujoji Akmenė;
10. Jono Stankaus baidarių nuomos.

Atsižvelgiant į šalyje susiklosčiusią situaciją dėl COVID-19 ligos pandemijos ir siekiant mažinti įstaigoms patikrinimų metu sukeliama administracinę naštą, visi patikrinimai vyko nuotoliniu būdu. Atlikus patikrinimus, surašyti raštai, pateikti klaidų sąrašai. Tiek įstaigų dokumentuose, tiek ir

interneto svetainėse visais atvejais rasta daugiau ar mažiau klaidų: gramatikos, skyrybos, stiliaus, brūkšnio ir brūkšnelio vartojimo (- rašybos ženklas, – skyrybos ženklas), kabučių rašymo (lietuviškos kabutės „ABC“), korektūros ir kt.

Kalbos tvarkytojas taip pat nuolat teikia konsultacijas fiziniams ir juridiniams asmenims elektroniniu paštu, telefonu ar tiesiogiai. Derinami išorinės reklamos projektai. Bendradarbiaujant su Akmenės rajono paramos šeimai centru, kalbos taisyklingumas nuolat tikrinamas Centro darbuotojų rengiamose publikacijose. Šiemet dėl pandemijos vyko mažai renginių, tad ir Savivaldybės kultūros centro skelbimų ir renginių aprašymų tikrinti teko daug mažiau. Ankstesniais metais jie nuolat konsultuodavosi su kalbos tvarkytoju, kad Kultūros centro viešai skelbiamuose tekstuose valstybinė kalba būtų taisyklinga.

Vykdoma informacinė ir šviečiamoji veikla. Parengti 6 straipsniai valstybinės kalbos tematika laikraščiu „Vienybė“, jie viešinti ir Savivaldybės interneto svetainėje. L. Petravičiaus aikštėje esančiame lauko ekrane rodyta vizualizacija „Gimtosios kalbos metų perliukai“.

Aktualus valstybinės kalbos vartojimo Akmenės rajono savivaldybės teritorijoje 2021 m. patikrinimų grafikas jau skelbiamas Savivaldybės interneto svetainėje www.akmene.lt -> Veiklos sritys -> Valstybinė kalba.

Bendrojo skyriaus vyriausioji specialistė Greta Rimkutė